

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
PAOLO MENGOZZI IŠVADA,
pateikta 2013 m. birželio 13 d.¹

Byla C-291/12

Michael Schwarz
prieš
Stadt Bochum

(Verwaltungsgericht Gelsenkirchen (Vokietija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartai — Reglamento (EB) Nr. 2252/2004, iš dalies pakeisto Reglamentu (EB) Nr. 444/2009, 1 straipsnio 2 dalis — Teisė į asmens duomenų apsaugą“

Turinys

I – Įžanga	2
II – Teisinis pagrindas	3
A – Sąjungos Teisė	3
B – Vokietijos teisė	3
III – Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas	3
IV – Procesas Teisingumo Teisme	4
V – Teisinis vertinimas	4
A – Dėl tariamo teisinio pagrindo nepakankamumo	4
1. Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 turinys ir tikslas	5
2. EB 62 straipsnio 2 punkto a papunkčio tinkamumas iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 teisiniam pagrindui	6
B – Dėl tariamo pareigos tartis su Parlamentu neįvykdymo	7

¹ — Originalo kalba: prancūzų.

C – Dėl tariamo pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimo	9
1. Pirminės pastabos dėl pagrindinių teisių atsižvelgiant į iš dalies pakeistą Reglamentą Nr. 2252/2004.....	9
2. Iš dalies pakeisto Reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nustatytas įpareigojimas reiškia įstatyme nustatytą pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimą, kuriuo siekiama Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo	10
3. Dėl pažeidimo proporcingumo	10
a) Pažeidimas yra tinkama priemonė pasiekti Sąjungos pripažintą bendrojo intereso tikslą .	11
b) Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalis yra būtina siekiant Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo	11
c) Baigiamosios pastabos	13
VI – Išvada	14

I – Įžanga

1. „Biometrinių duomenų panaudojimas informacinėse sistemose visada yra svarbus pasirinkimas, ypač kai kalbama [atitinkama] sistema susijusi su milžinišku asmenų skaičiumi. <...> [N]audojantis [biometrija] negrįžtamai pasikeičia kūno ir tapatybės santykis, žmogaus kūno ypatybės tampa „automatizuotai nuskaitomos“ ir jomis toliau naudojamos. Nors biometrinės ypatybės ir neišvelgiamos plika akimi, tačiau atitinkami prietaisai gali jas nuskaityti visada, kad ir kur asmuo būtų“.

2. Ši Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno pastaba² yra ypač svarbi, nes šiandien Teisingumo Teismo prašoma priimti sprendimą dėl 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų³, iš dalies pakeistame 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 444/2009⁴ (toliau – iš dalies pakeistas Reglamentas Nr. 2252/2004), valstybėms narėms nustatytos pareigos savo piliečiams išduoti pasus tik su sąlyga, kad šie privaloma tvarka pateikė dviejų savo pirštų antspaudus, kurių atvaizdas būtų pateiktas ir pačiame pase, galiojimo atsižvelgiant, be kita ko, į pagrindinę teisę į asmens duomenų apsaugą, įtvirtintą Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija).

2 — 2005 m. kovo 23 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apskaitimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (OL C 181, p. 13).

3 — OL L 385, p. 1.

4 — OL L 142, p. 1 ir klaidų ištaisymas OL L 188, 2009 7 18, p. 127.

II – Teisinis pagrindas

A – Sąjungos Teisė

3. Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta, kad „pasuose ir kelionės dokumentuose turi būti laikmena, kurioje yra veido atvaizdas. Valstybės narės į sąveikiąsias formas taip pat įtraukia pirštų antspaudus. Duomenys turi būti apsaugoti, o laikmena turi būti pakankamos talpos ir galios, kad būtų garantuotas duomenų integralumas, autentiškumas ir konfidencialumas“.

4. Reglamento Nr. 444/2009 1 straipsniu buvo pakeista Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalis, kuri dabar suformuluota taip:

„Pasuose ir kelionės dokumentuose turi būti labai saugi laikmena, kurioje yra veido atvaizdas. Valstybės narės į sąveikiąsias formas taip pat įtraukia du tiesiai išpaustus pirštų antspaudus. Duomenys turi būti apsaugoti, o laikmena turi būti pakankamos talpos ir galios, kad būtų garantuotas duomenų integralumas, autentiškumas ir konfidencialumas.“

B – Vokietijos teisė

5. 1986 m. balandžio 19 d. Pasų įstatymo (*Passgesetz*), paskutinį kartą iš dalies pakeisto 2009 m. liepos 30 d. įstatymu⁵, 4 straipsnio 3 dalyje nustatyta:

„Pagal reglamentą [Nr. 2252/2004] paprastame, tarnybiniame ir diplomatiame pasuose turi būti elektroninė laikmena, kurioje yra nuotrauka, pirštų antspaudai, informacija apie tai, kurių pirštų antspaudai paimti, ir apie šių antspaudų kokybę, taip pat šio straipsnio 2 dalies antrame sakinyje nurodyti duomenys. Būtina užtikrinti, kad išsaugotų duomenų nebūtų galima neteisėtai perskaityti, pakeisti ar panaikinti. Bendra visos šalies biometrinių duomenų, kaip jie suprantami pagal pirmąjį sakinį, bazė nėra sukurta.“

III – Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

6. Vokietijos pilietis M. Schwarz paprašė *Stadt Bochum* (Bochumo miestas) kompetentingų tarnybų išduoti pasą, bet nesutiko vykdyti reikalavimo pateikti savo pirštų antspaudus. 2007 m. lapkričio 8 d. šios tarnybos, manydamos, kad pasą negalima išduoti negavus pirštų antspaudų, remdamosi Paso įstatymo, paskutinį kartą iš dalies pakeisto 2009 m. liepos 30 d. įstatymu, 4 straipsnio 3 dalimi atsisakė išduoti minėtą dokumentą.

7. Ieškovas pagrindinėje byloje pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo siekdamas, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodytų Bochumo miestui išduoti pasą nepaėmus jo pirštų antspaudų. Tuo tikslu M. Schwarz pirmiausia tvirtina, kad iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalis, kurioje valstybėms narėms nustatytas įpareigojimas paimti du kiekvieno asmens, pageidaujancio gauti pasą, pirštų antspaudus, yra negaliojanti.

8. Pritaręs ieškovui pagrindinėje byloje, kad egzistuoja neaiškumų, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas abejoja, ar EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis yra pakankamas teisinis pagrindas Reglamento Nr. 2252/2004 su pakeitimais 1 straipsnio 2 daliai priimti. Be to, minėtam teismui kyla klausimas, ar tai, kad nebuvo pasitarta su Europos Parlamentu po to, kai Europos Sąjungos Taryba reglamento projekte numatytą galimybę paimti pirštų antspaudus pavertė pareiga, laikytina procedūros pažeidimu, galinčiu turėti įtakos minėto 1 straipsnio galiojimui. Galiausiai

⁵ — BGBl. I, p. 2437.

prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad šio straipsnio negaliojimas gali būti grindžiamas ir tuo, kad juo pažeidžiama pagrindinė teisė į asmens duomenų apsaugą, kylanti iš 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 8 straipsnio ir įtvirtinta Chartijos 8 straipsnyje.

9. Būtent šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht Gelsenkirchen* (Gelzenkircheno administracinis teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir sprendimu dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kurį Teisingumo Teismo kanceliarija gavo 2012 m. birželio 12 d., pagal SESV 267 straipsnį kreipėsi į Teisingumo Teismą su šiuo prejudiciniu klausimu:

„Ar reglamento [Nr. 2252/2004, iš dalies pakeisto Reglamentu Nr. 444/2009,] 1 straipsnio 2 dalis laikytina galiojančia?“

IV – Procesas Teisingumo Teisme

10. Ieškovas pagrindinėje byloje, *Stadt Bochum* (Bochumo miestas), Vokietijos ir Lenkijos vyriausybės, Parlamentas, Taryba ir Europos Komisija pateikė Teisingumo Teismui rašytines pastabas.

11. 2013 m. kovo 13 d. posėdyje ieškovas pagrindinėje byloje, Vokietijos vyriausybė, Parlamentas, Taryba ir Komisija pateikė pastabas žodžiu.

V – Teisinis vertinimas

12. Iš eilės išnagrinėsiu nurodytus tris negaliojimo pagrindus: teisinio pagrindo nepakankamumą, procedūros pažeidimo priimant Reglamentą Nr. 2252/2004 buvimą ir tariamą Chartijos 8 straipsnio pažeidimą.

A – Dėl tariamo teisinio pagrindo nepakankamumo

13. Reglamento Nr. 2252/2004, kaip ir Reglamento Nr. 444/2009, teisinis pagrindas yra EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis, pagal kurį „Taryba 67 straipsnyje nurodyta tvarka per penkerius metus nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo nustato <...> 2) priemones, susijusias su valstybių narių išorės sienų kirtimu ir nustatančias <...> a) reikalavimus ir procedūras, kurių valstybės narės turi laikytis prie tokių valstybės sienų tikrinamos asmenis“.

14. Ieškovas pagrindinėje byloje teigia, kad EB 18 straipsnio 3 dalimi⁶ institucijoms apskritai draudžiama priimti teisės aktus, susijusius su Europos piliečių turimais pasais. Bet kuriuo atveju teisės aktai, susiję su Sąjungos piliečių turimais pasais, negali būti tinkamai pagrįsti minėtu 62 straipsniu, nes sąvoka „asmenų tikrinimas prie išorės sienų“, kaip tai suprantama pagal šį straipsnį, neapima tik Sąjungos piliečiams skirtų priemonių. Be to, Sąjungos piliečiams išduodami pasai nėra specialiai skirti tikrinimams prie Sąjungos išorės sienų. Galiausiai pareiga pateikti pirštų antspaudus, nustatyta iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 punkte, nepatenka į EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktį nurodytą taikymo sritį, nes šios pareigos neapima „reikalavimų“ ar „procedūrų, kurių valstybės narės turi laikytis prie tokių valstybės sienų tikrinamos asmenis“, sąvoka.

6 — Pagal kurią „[EB 18 straipsnio] 2 dalis netaikoma nuostatomis dėl pasų, asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų, leidimų gyventi ar kurių nors kitų dokumentų <...>“. Šis straipsnis panaikintas Lisabonos sutartimi.

15. Reikia iškart atmesti argumentą, susijusį su EB 18 straipsnio 3 dalimi, kurio vienintelis tikslas buvo įrodyti, kad su pasais susijusių nuostatų negalima priimti remiantis Sutarties nuostatomis dėl Europos Sąjungos pilietybės, konkrečiau kalbant, – EB 18 straipsnio 2 dalimi. Tačiau iš EB 18 straipsnio 3 dalies institucijoms nekyla bendrasis draudimas priimti su pasais susijusius teisės aktus.

16. Prieštaravimas, grindžiamas tuo, kad kaip teisinis pagrindas pasirinktas vienas 62 straipsnio 2 punkto a papunktis, yra rimtesnis. Tiesa, Teisingumo Teismas jau yra nagrinėjęs ieškinį dėl Reglamento Nr. 2252/2004 panaikinimo, kurį pareiškė Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė⁷. Nagrinėdamas šį ieškinį Teisingumo Teismas tik labai trumpai, vos bendrais bruožais aptarė teisinio pagrindo klausimą⁸. Teisingumo Teismas, atrodo, niekada neabejojo, kad Reglamentas Nr. 2252/2004 pagrįstas tinkamu teisiniu pagrindu. Tokiomis aplinkybėmis, kadangi toks klausimas Teisingumo Teismui yra aiškiai pateiktas nagrinėjamame prašyme priimti prejudicinį sprendimą ir susijęs su iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalies galiojimu, jį šioje išvadoje reikėtų išnagrinėti išsamiau.

17. Tačiau dėl tikrinimo, ar EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis yra tinkamas teisinis pagrindas aptariamam teisės aktui, primintina, kad Teisingumo Teismas yra ne kartą nurodęs, jog pagal Europos Sąjungos įgaliojimų sistemą „Bendrijos [teisės] akto teisinis pagrindas turi būti parinktas remiantis objektyviais kriterijais, kuriems būtų galima taikyti teisminę kontrolę ir kuriems, be kita ko, priskirtinas teisės akto tikslas ir turinys“⁹. Taigi norint įsitikinti, kad EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis yra pakankamas teisinis pagrindas iš dalies pakeistam Reglamentui Nr. 2252/2004, pirmiausia reikia nustatyti, koks yra šio reglamento tikslas ir turinys, prieš patikrinant, ar toks turinys ir tikslas galėjo būti tinkamai apibrėžti reglamente, priimtame remiantis tokiu teisiniu pagrindu.

1. Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 turinys ir tikslas

18. Dėl nubrėžto tikslo iš paties Reglamento Nr. 2252/2004 pavadinimo matyti, kad juo siekiama nustatyti valstybių narių išduodamų pasų apsauginių savybių ir biometrikos standartus.

19. Biometrinių duomenų, tarp jų ir dviejų pirštų antspaudų, įtraukimu į pasus bei jų apsauginių savybių suderinimu siekiama sukurti patikimesnę sąsają tarp paso ir jo savininko, taip pat kovoti su pasų klastojimu ir nesąžiningu naudojimu šiais dokumentais¹⁰, o tai, Teisingumo Teismo teigimu, ir yra Reglamento Nr. 2252/2004 tikslas¹¹.

20. Be to, su į pasus įtrauktais biometriniais duomenimis susijusių normų suderinimu siekiama nuoseklaus Sąjungos požiūriu į šiuos duomenis ir visų pirma į jų reglamentavimą vizų išdavimo trečiųjų valstybių piliečiams taisyklėmis¹², kad Sąjungos piliečiams išduotų pasų apsauginės savybės nebūtų mažiau modernios nei jau numatytosios pagal trečiųjų šalių piliečiams skirtų vizų ir leidimų gyventi tipinių formų technines charakteristikas¹³.

7 — Žr. 2007 m. gruodžio 18 d. Sprendimą *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą* (C-137/05, Rink. p. I-11593).

8 — Minėtas Sprendimas *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą* (54 ir 56 punktai). Dėl teisinio pagrindo pakankamumo neabejojo ir generalinė advokatė. Žr. generalinės advokatės V. Trstenjak išvados, pateiktos byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą*, 69 punktą.

9 — Žr., be kita ko, 2009 m. rugsėjo 8 d. Sprendimą *Komisija prieš Parlamentą ir Tarybą* (C-411/06, Rink. p. I-7585, 45 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

10 — Žr. Reglamento Nr. 2252/2004 2 ir 3 konstatuojamąsias dalis. Nors šio reglamento 3 konstatuojamojoje dalyje apsauginių savybių suderinimas nurodomas kaip atsietas nuo biometrinių duomenų įtraukimo, jo 4 konstatuojamojoje dalyje minimas „apsauginių savybių, įskaitant biometrinius identifikatorius, suderinimas“.

11 — Minėto Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą* 58 punktas.

12 — Žr. Reglamento Nr. 2252/2004 1 konstatuojamąją dalį ir Reglamento Nr. 444/2009 1 konstatuojamąją dalį.

13 — Žr. Tarybos reglamento dėl ES piliečių pasų apsauginių savybių ir biometrikos standartų pasiūlymo aiškinamąjį memorandumą (2004 m. vasario 18 d. COM(2004) 116, galutinis, p. 4).

21. Galiausiai Reglamento Nr. 2252/2004 9 konstatuojamojoje dalyje minimas „tikslas <...> įvesti bendrus apsaugos standartus ir sąveikius biometrinius identifikatorius“, dėl kurio, Sąjungos teisės aktų leidėjo teigimu, būtina nustatyti taisykles visoms valstybėms narėms, taikančioms 1985 m. birželio 14 d. Konvenciją dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo¹⁴. Todėl iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 2252/2004 suderinant bendruosius apsaugos standartus siekiama ir „supaprastinti patikrinimus prie sienų“¹⁵.

22. Mano manymu, pagrindinį tikslą, kurio siekiama iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 2252/2004, galima suvokti tik atsižvelgiant į platesnį sistemos, su kuria susijęs jo priėmimas, kontekstą ir ypatingą dėmesį reikia skirti šio reglamento sąsajoms su sistema, kilusia iš Šengeno susitarimo. Minėto reglamento 10–14 konstatuojamosiose dalyse kaip tik primenama, kad jis suprantamas kaip Šengeno *acquis* nuostatų plėtojimas, o tai Teisingumo Teismas jau turėjo progą patvirtinti¹⁶. Būtent šiame *acquis* buvo patikslinta iš Šengeno susitarimo kilusioje sistemoje dalyvaujančių valstybių narių išorės sienų integruoto valdymo politika, konkrečiau kalbant, – su išorės sienų kirtimu susijusios taisyklės. Tikslas, kurio teisės aktų leidėjas siekia iš dalies pakeistame Reglamente Nr. 2252/2004 numatytu kelionės dokumentų, kuriuos Sąjungos piliečiai privalo turėti kirsdami išorės sienas, turinio ir techninių charakteristikų suderinimu akivaizdžiai prisidedama įgyvendinant platesnį tikslą apsaugoti minėtas sienas.

23. Taigi turinio, neatsiejamai susijusio su tikslu, atžvilgiu iš dalies pakeistame Reglamente Nr. 2252/2004 esama trijų rūšių nuostatų. Pirmosios rūšies nuostatos susijusios su įpareigojimu pateikti pirštų antspaudus, šio įpareigojimo netaikymu ir atvejais, kai šių antspaudų paimiti neįmanoma¹⁷. Antrosios rūšies nuostatos skirtos bendrajai sistemai, susijusiai su pasuose esančiais duomenimis¹⁸. Likusios minėto reglamento nuostatos ir priedai yra skirti vien techniniams minimalių apsaugos standartų, kurių valstybės narės privalo laikytis išduodamos pasus, aspektams. Nesiekdamas išsamumo paminėsiu tik technines specifikacijas, susijusias su laikmena, duomenų išsaugojimo rūšimi, pačia antspaudų paėmimo procedūra, duomenų apsaugos reikalavimais, spaudos būdais, taip pat duomenų nuskaitymo ir saugojimo sąlygomis¹⁹. Taigi, iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 2252/2004 „patobulinami ir suderinami minimalūs saugumo [apsaugos] standartai, kuriuos turi atitikti valstybių narių išduodami pasai <...>, ir numatoma į šiuos [pasus] integruoti tam tikrus su šių dokumentų savininkais susijusius biometrikos standartus [įtraukti tam tikrus biometrinius duomenis apie šių dokumentų turėtojus]“²⁰.

2. EB 62 straipsnio 2 punkto a papunkčio tinkamumas iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 teisiniam pagrindui

24. Ar pirma nurodytos nuostatos galėjo būti priimtos remiantis EB 62 straipsnio 2 punkto a papunkčiu? Manau, kad taip.

25. Viena vertus, iš dalies pakeistame Reglamente Nr. 2252/2004 suderintais elementais siekiama suvienodinti valstybių narių Europos Sąjungos piliečiams išduodamų pasų turinį ir su šiais pasais susijusius apsaugos standartus. Priešingai nei tvirtina ieškovas pagrindinėje byloje, neteisinga teigti, kad EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis gali būti teisinis pagrindas tik priemonėms, susijusioms su

14 — Šengeno *acquis* – Konvencija dėl 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimo, sudaryto tarp Benilukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos Vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo (toliau – Šengeno susitarimas) įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9).

15 — Reglamento Nr. 444/2009 4 konstatuojamoji dalis.

16 — Minėto Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą* 67 punktą.

17 — Žr. iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2, 2a ir 2b dalis.

18 — Ši sistema apima tikrinimo teisę, taip pat duomenų rinkimo, saugojimo ir skaitymo sąlygas. Žr. iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 4 straipsnį.

19 — Žr. iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 1 ir 2 dalis, 2 straipsnį, 3 straipsnio 2 dalį, 4 straipsnio 2 ir 3 dalis, taip pat I priedą.

20 — Minėto Sprendimo *Jungtinė Karalystė prieš Tarybą* 59 punktą.

trečiųjų valstybių piliečių tikrinimu prie išorės sienų. Iš minėto 62 straipsnio formuluotės toks apribojimas nekyla, nes šiame straipsnyje minima vien „asmenų kontrolė“. Be to, iš Šengeno *acquis* aiškiai matyti, kad ir Sąjungos piliečiai minimaliai tikrinami, kai kerta Sąjungos išorės sienas²¹. Šis tikrinimas, kaip ir apskritai garantijų stiprinimas, kiek tai susiję su išorės sienomis, yra neišvengiama netikrinimo prie Sąjungos vidaus sienų, kartu sudarant sąlygas visapusiškai naudotis teise laisvai judėti Sąjungos teritorijoje, pasekmė. Taigi iš dalies pakeistas Reglamentas Nr. 2252/2004 iš tikrųjų susijęs su „asmenų kontrole prie išorės sienų“, kaip tai suprantama pagal EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktį²².

26. Kita vertus, minėtame reglamente valstybėms narėms nustatytas įpareigojimas išduoti pasus, kurių turinys ir techninės charakteristikos yra suderintos. Taip Sąjungos teisės aktų leidėjas užtikrina, kad Sąjungos piliečių tikrinimas prie išorės sienų vyktų remiantis tuo pačiu pagrindu ir kad šių piliečių tapatybę įvairiuose sienos perėjimo punktuose nacionalinės valdžios institucijos tikrintų pagal tuos pačius duomenis. Taigi šiuo reglamentu prisidėta prie to, kad minėtų sienų valdymo politika taptų labiau integruota²³. Tuo, kad policijos tarnyboms prie Sąjungos sienų tikrinant Sąjungos piliečių pasus pateikiama vienalytė apsaugotų duomenų visuma, didinamas tikrinimų saugumo lygis ir kartu palengvinamas jų atlikimas.

27. Tiesa, pareiga pateikti dviejų pirštų antspaudus lemia operaciją, kuri yra atliekama anksčiau nei pats tikrinimas. Tačiau akivaizdu, kad ši operacija turi poveikio pačiam tikrinimui. Todėl, mano manymu, truputį dirbtina teigti, kad su duomenimis, kurie įtraukti į pasus ir turi būti patikrinti kertant Sąjungos išorės sienas, susijusios nuostatos negali būti priimtose remiantis teisiniu pagrindu, kuriuo grindžiamas pats tikrinimas. Laikantis racionalaus požiūrio į iš dalies pakeisto Reglamentas Nr. 2252/2004 turinį ir į tai, kaip reikia aiškinti EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktį, pripažintina, kad įpareigojimą pateikti du pirštų antspaudus minėto reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nustatytomis sąlygomis – atsižvelgiant į tai, kad šis įpareigojimas yra nuo Sąjungos piliečių tikrinimo prie išorės sienų atlikimo neatsiejama sąlyga – apima „reikalavim[ų] ir procedūr[ų], kurių valstybės narės turi laikytis prie tokių valstybės sienų tikrinamos asmenis“, sąvoka.

28. Dėl visų nurodytų priežasčių manau, kad EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis yra tinkamas teisinis pagrindas iš dalies pakeistam Reglamentui Nr. 2252/2004 priimti.

B – Dėl tariamo pareigos tartis su Parlamentu neįvykdymo

29. Priemonės, kurių teisinis pagrindas – EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis, Taryba turėjo priimti pagal EB 67 straipsnyje nustatytą procedūrą. Reglamentas Nr. 2252/2004 priėmimo metu pagal minėtą procedūrą turėjo būti tariamasi su Parlamentu²⁴. Ieškovas pagrindinėje byloje teigia, kad ši procedūra buvo pažeista, nes su Parlamentu tartasi dėl reglamento pasiūlymo, kuriame numatyta tik galimybė valstybėms narėms imti pirštų antspaudus, o galutiniame projekte ji virto pareiga, o Parlamentas neturėjo galimybės dėl to pareikšti nuomonės.

21 — Žr. 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 562/2006, nustatančio taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 105, p. 1), 7 straipsnį. Šis straipsnis pagrįstas Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo (OL L 239, 2000, p. 19) 6 straipsniu. Tačiau Taryba yra nurodžiusi, kad EB 62 straipsnio 2 punkto a papunktis yra tinkamas minėtos konvencijos dėl įgyvendinimo 6 straipsnio teisinis pagrindas (žr. 1999 m. gegužės 20 d. Tarybos sprendimo, nustatančio kiekvienos nuostatos arba sprendimo, sudarančių Šengeno *acquis*, teisinį pagrindą atsižvelgiant į atitinkamas Europos bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties nuostatas, A priedą (OL L 176, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 152)).

22 — Tokią išvadą patvirtina asmens tapatybės kortelių neįtraukimas į Reglamentas Nr. 2252/2004 taikymo sritį (žr. Reglamentas Nr. 2252/2004 1 straipsnio 3 dalį, kuri liko nepakeista priėmus Reglamentą Nr. 444/2009).

23 — Žr. šios išvados 22 punktą.

24 — EB 67 straipsnio 1 dalis.

30. Pirmiausia pažymėtina, kad ieškovo pagrindinėje byloje nurodytas tariamas procedūros pažeidimas susijęs su procedūra, užbaigta priimant Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalį. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo užduotas galiojimo klausimas aiškiai susijęs su iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalimi²⁵. Neginčijama, kad pastarasis reglamentas buvo priimtas, atsižvelgiant į EB 67 straipsnio 2 dalyje numatytą galimybę, pagal EB 251 straipsnyje nustatytą procedūrą, t. y. bendro sprendimo procedūrą. Taigi ieškovo pagrindinėje byloje nurodytas tariamas procedūros pažeidimas negali turėti poveikio iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalies galiojimui.

31. Šiomis aplinkybėmis – ir kad šiuo klausimu nebekiltų jokių ginčų – vis dėlto norėčiau pateikti kelias trumpas pastabas siekdamas įrodyti, kad Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalis, t. y. pirmosios redakcijos 1 straipsnio 2 dalis, taip pat buvo priimta nepažeidžiant procedūros.

32. Viena vertus, iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad „pareiga vykstant teisėkūros procedūrai Sutartyje numatytais atvejais tartis su Parlamentu reiškia reikalavimą iš naujo tartis kiekvieną kartą, kai galiausiai priimtas tekstas, vertinamas kaip visuma, iš esmės skiriasi nuo to, dėl kurio jau buvo tartasi su Parlamentu“²⁶. Tačiau nors iš tikrųjų Komisijos pateiktame Tarybos reglamento pasiūlyme buvo numatyta tik galimybė valstybėms narėms į pasuose pateikiamus duomenis įtraukti pirštų antspaudus²⁷ ir ji galutinėje reglamento redakcijoje virto pareiga, šis virsmas negali reikšti esminio pakeitimo, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo praktiką, dėl kurio turi būti iš naujo tariamasi su Parlamentu. Tuo metu klausimas, ar pirštų antspaudų paėmimas yra galimas, ar privalomas, nebuvo esminis kilęs klausimas, nes Parlamentas bet kuriuo atveju turėjo atsižvelgti į tai, kad visos valstybės narės gali nuspręsti pasinaudoti atitinkama galimybe.

33. Kita vertus, iš Teisingumo Teismui pateiktų chronologinių duomenų matyti, kad reglamento pasiūlymas Parlamentui pateiktas 2004 m. vasario 25 d. Politinis sutarimas galimybę imti pirštų antspaudus paversti įpareigojimu Taryboje pasiektas 2004 m. spalio 26 d. Naują dokumentą su pridėtu informaciniu raštu Taryba pateikė Parlamentui 2004 m. lapkričio 24 d. Nors Parlamento nuomonė²⁸ pateikta 2004 m. gruodžio 2 d., t. y. praėjus akivaizdžiai nedaug laiko nuo dokumento pateikimo, nuoroda į naujus Tarybos tikslus, susijusius su vizomis, patvirtina, kad tuo metu, kai teikė nuomonę, Parlamentas buvo visapusiškai informuotas apie šį Tarybos požiūrio pokytį, dėl kurio nepateikė jokių pastabų. Be to, posėdyje Parlamentas nesiskundė pareigos konsultuotis pažeidimu ir neginčijo atliktų teksto pakeitimų, padarytų per su Reglamentu Nr. 2252/2004 susijusių konsultavimosi procedūrą.

34. Dėl šių priežasčių – nors esu įsitikinęs, kad Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalies priėmimo procedūros teisėtumo klausimas neturi reikšmės ginčui pagrindinėje byloje – darytina išvada, jog vietoj galimybės imti pirštų antspaudus, kad jie būtų įtraukti į pasus, numačius pareigą ir iš naujo nepasikonsultavus su Parlamentu, nebuvo pažeista šios nuostatos priėmimo procedūra.

25 — Nors visas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo klausimas akivaizdžiai susijęs su Reglamento Nr. 2252/2004 iš dalies pakeistos redakcijos 1 straipsnio 2 dalimi, Teisingumo Teismas per posėdį pateikė klausimą Vokietijos vyriausybei, kuri patvirtino, kad nors ieškinyje dėl sprendimo atsakyti išduoti pasą M. Schwarz buvo pareikštas 2007 m., t. y. prieš įsigaliojant minėtai iš dalies pakeistos redakcijos 2 daliai, teisės aktai, turintys reikšmės sprendimui pagrindinėje byloje priimti, pagal nacionalines procesines taisykles, susijusias su tokios rūšies ieškiniu, kokį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme pareiškė ieškovas pagrindinėje byloje, yra šio teismo sprendimo priėmimo metu taikytini teisės aktai.

26 — Iš gausios teismo praktikos žr. 1997 m. birželio 10 d. Sprendimą *Parlamentas prieš Tarybą* (C-392/95, Rink. p. I-3213, 15 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

27 — Žr. šio reglamento pasiūlymo 1 straipsnio 2 dalį.

28 — Europos Parlamento teisėkūros rezoliucija dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento (P6_TA(2004)0073).

C – Dėl tariamo pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimo

35. Kadangi prašyme priimti prejudicinį sprendimą apsiribojama teiginiu, kad iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalis pažeidžia ir „teisę laisvai išvykti ir atvykti, Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto 17 straipsnis bei įvairūs lygybės principai ir diskriminacijos draudimai“, nenurodžius, kodėl reikėtų nagrinėti minėto straipsnio galiojimą atsižvelgiant į šias laisves ir principus ir net nenustačius, ar pastarieji turi reikšmės atliekant tokį tikrinimą, taip pat atsižvelgiant į tai, kad suinteresuotosios šalys, dalyvavusios procese Teisingumo Teisme, įskaitant ieškovą pagrindinėje byloje, savo pastabose didžiausią dėmesį skyrė pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimui, toliau dėstomi argumentai bus susiję vien su iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalies galiojimu šios pagrindinės teisės atžvilgiu.

36. Chartijos 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta kiekvieno asmens teisė „į savo asmens duomenų apsaugą“. Akivaizdu, kad pirštų antspaudai yra asmens duomenys²⁹. Šio straipsnio 2 dalyje sukonkretinama, kad „tokie duomenys turi būti tinkamai tvarkomi ir naudojami tik konkrečioms tikslams ir tik atitinkamam asmeniui sutikus ar kitais įstatymo nustatytais teisėtais pagrindais. Kiekvienas turi teisę susipažinti su surinktais jo asmens duomenimis bei į tai, kad jie būtų ištaisomi“.

37. Bet kokie šios teisės apribojimai turi atitikti Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje nurodytus reikalavimus. Taigi, jie turi būti nustatyti įstatymo ir nekeisti aptariamą teisės esmės ir būti proporcingi, t. y. jie turi būti būtini ir tikrai atitikti Sąjungos pripažintus bendruosius interesus arba reikalingas kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

38. Prieš konkretų iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalies galiojimo patikrinimą pagal Chartijos 8 straipsnį norėčiau priminti, kad pagrindinių teisių klausimas visai šiam reglamentui nesvetimas. Paskui pasistengsiu įrodyti, kad pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą apribojimas, kurį lemia įpareigojimas paimiti ir įtraukti į pasą dviejų pirštų antspaudus, kad juos būtų galima patikrinti, yra nustatytas įstatymo ir kad juo siekiama Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo. Galiausiai išdėstysiu savo nuomonę dėl šio pažeidimo proporcingumo.

1. Pirminės pastabos dėl pagrindinių teisių atsižvelgiant į iš dalies pakeistą Reglamentą Nr. 2252/2004

39. Pirmiausia reikia pažymėti, kaip priminta Reglamento Nr. 2252/2004 8 konstatuojamojoje dalyje, kad Direktyva 95/46 taikoma duomenų, tvarkytinų išduodant pasus, apsaugos srityje. Šioje direktyvoje, minimoje Chartijos 8 straipsnio išaiškinime, įtvirtinti keli pagrindiniai principai, kuriuos yra nustatęs ir Europos Žmogaus Teisių Teismas³⁰, kaip antai adekvačių, susijusių, neviršijančių to, kas būtina atsižvelgiant į siekiamus tikslus, tikslų, atnaujinamų ir ne nuolat saugomų duomenų teisingas ir teisėtas tvarkymas bei rinkimas įvardytais, aiškiai apibrėžtais ir teisėtais tikslais. Minėtoje direktyvoje taip pat nustatytas principas, pagal kurį asmuo turi būti davęs sutikimą tvarkyti jo duomenis, ir kelios jo išimtys, kaip antai susijusiosios su užduotimi, atliekama visuomenės labui, arba viešosios valdžios įgaliojimų vykdymu, arba teisėto intereso gynimu³¹. Svarbu ir tai, kad šioje direktyvoje nustatyta asmenų, kurių duomenys tvarkomi, teisė gauti įvairią informaciją³², teisė prieštarauti laikantis tam tikrų sąlygų³³, taip pat teisė kreiptis į teismą³⁴.

29 — Vadovaujantis apibrėžtimi, pateikta 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 95/46/EB dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355) 2 straipsnio a punkte ir paisant Europos Žmogaus Teisių Teismo išaiškinimo (žr. 2008 m. gruodžio 4 d. EŽTT sprendimą *S. and Marper prieš Jungtinę Karalystę*, ieškiniai Nr. 30562/04 ir Nr. 30566/04 (81 punktus)).

30 — Dėl Europos Žmogaus Teisių Teismo šioje srityje taikomų bendrųjų principų priminimo žr. 2013 m. balandžio 18 d. Sprendimą *M.K. prieš Prancūziją*, ieškinio Nr. 19522/09 (33 ir paskesni punktai).

31 — Atitinkamai Direktyvos 95/46 6 ir 7 straipsniai.

32 — Direktyvos 95/46 12 straipsnis.

33 — Direktyvos 95/46 14 straipsnis.

34 — Direktyvos 95/46 22 straipsnis.

40. Be to, Reglamento Nr. 2252/2004 1a straipsnyje, įtrauktame Reglamentu Nr. 444/2009, aiškiai nustatyta, kad atliekant su biometrinių duomenų rinkimu susijusias nacionalines procedūras privaloma laikytis „[EŽTK] ir Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje nustatytų apsaugos reikalavimų“, ir nurodyta, kad atliekant šias procedūras turi būti išsaugotas atitinkamų asmenų orumas, jei susiduriama su sunkumais renkant duomenis.

41. Taigi garantijas nustatančios iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 nuostatos turi būti skaitomos kartu su garantijas nustatančiomis Direktyvos 95/46 nuostatomis, taip pat atsižvelgiant į minėtame reglamente pateikiamas nuorodas į EŽTK ir asmenų orumą. Todėl šio reglamento 1 straipsnio 2 dalies galiojimą reikia nagrinėti būtinai turint galvoje šiuos svarbiausius dalykus.

2. Iš dalies pakeisto Reglamento 1 straipsnio 2 dalyje nustatytas įpareigojimas reiškia įstatyme nustatytą pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą pažeidimą, kuriuo siekiama Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo

42. Viena vertus, kompetentingų nacionalinės valdžios institucijų reikalavimas iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalyje nurodytomis sąlygomis pateikti asmens duomenis, jų išsaugojimas ir įtraukimas į pasus, taip pat policijos tarnyboms sudaryta galimybė prie sienos nuskaityti šiuos duomenis be suinteresuotųjų asmenų sutikimo akivaizdžiai riboja pagal Chartijos 8 straipsnį pripažįstamą teisę. Iš tikrųjų pareiškėjai negali nesutikti, kad jų pirštų antspaudai būtų paimti ir įtraukti į pasus, nebent atsisakytų gauti pasą ir todėl netektų galimybės vykti į daugumą trečiųjų valstybių.

43. Kita vertus, pažymėtina, pirma, kad pažeidimas, kurį lemia įpareigojimas pateikti pirštų antspaudus, turi būti laikomas „nustatytu įstatymo“, kaip tai suprantama pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį, nes šis įpareigojimas yra aiškiai nustatytas iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalyje, be to, pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką atitinka prieinamumo, aiškumo ir nuspėjamumo reikalavimus³⁵.

44. Antra, kaip jau nurodžiau³⁶, pagrindinis bendrasis tikslas, kurio siekiama iš dalies pakeistu Reglamentu Nr. 2252/2004, – apsaugoti išorės sienas vykdant integruotą jų valdymo politiką. Kita vertus, į pasą įtraukiant saugioje laikmenoje užfiksuotus pirštų antspaudus siekiama sukurti patikimesnę sąsają tarp dokumento turėtojo ir paties dokumento, taip apsunkinant klastojimą ir nesąžiningą naudojimąsi, taigi ir neteisėtą migraciją. Be to, šis teisės aktų leidėjo žingsnis buvo juo labiau svarbus siekiant laipsniškai sukurti saugumo, laisvės ir teisingumo erdvę³⁷ bei, kaip jau minėjau, dėl netikrinimo prie Sąjungos vidaus sienų.

45. Mano manymu, akivaizdu, kad siekiant visų šių „potikslių“ prisidedama prie pirma nurodyto bendrojo tikslo įgyvendinimo. Todėl reikia konstatuoti, kad iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalimi, nustatčius įpareigojimą pateikti dviejų pirštų antspaudus, kad jie būtų išsaugoti ir įtraukti į pasus, siekiama Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo.

3. Dėl pažeidimo proporcingumo

46. Pažeidžiant pagrindinę teisę į asmens duomenų apsaugą turi būti laikomasi ir proporcingumo principo, t. y. šis pažeidimas turi būti būtinas ir iš tikrųjų atitikti siekiamą tikslą.

35 — Dėl šių reikalavimų žr. minėtą EŽTT sprendimą *M.K. prieš Prancūziją* (30 punktas ir jame nurodyta teismo praktika). Dėl kišimosi, kurį šis teismas įvertino kaip nenustatytą įstatymo, pavyzdžio žr. 2011 m. birželio 21 d. EŽTT sprendimą *Shimovolos prieš Rusiją*, ieškinio Nr. 30194/09 (67 ir paskesni punktai).

36 — Žr. šios išvados 22 punktą.

37 — Žr. EB 61 straipsnį.

a) Pažeidimas yra tinkama priemonė pasiekti Sąjungos pripažintą bendrojo intereso tikslą

47. Šiuo atžvilgiu ieškovas pagrindinėje byloje ginčija tai, kad Europos Sąjungos piliečiams, norintiems gauti pasą, nustatytas įpareigojimas pateikti pirštų antspaudus yra tinkama priemonė pasiekti nubrėžtą tikslą, ir abejoja, kad šiuo įpareigojimu veiksmingai prisidedama prie išorės sienų apsaugos. Ieškovas pagrindinėje byloje iš esmės teigia, kad pasirinktas biometrinis metodas yra visai nepakankamas ir bet kuriuo atveju nelabai naudingas Europos Sąjungos piliečiams, kurių pirštų antspaudų negalima paimti dėl ligos, sužeidimo ar nudegimo. Minėtu metodu negalima užtikrinti siekiamo tikslo įgyvendinimo dėl laikmenos nepatvarumo, nes jos veikimo trukmė yra daug trumpesnė nei paso galiojimo laikas. Galiausiai šis metodas pasižymi dideliu paklaidos koeficientu ir nėra pakankamai patikimas, kad būtų galima užtikrinti visiškai patikimą sąsają tarp paso teisėto savininko ir paties šio dokumento.

48. Vis dėlto, atrodo, sunku ginčyti, kad vien dėl biometrinių duomenų įtraukimo į pasus būtinai tampa ne tik sudėtingiau šiuos klastoti, bet ir patikimiau nustatyti teisėtą paso savininką, nes valdžios institucijos, įgaliotos atlikti tikrinimą prie Sąjungos išorės sienų, dabar gali remtis ne tik veido atvaizdu, bet ir dviem biometriniais duomenimis³⁸. Taip pat neabejotina, kad aptariamai biometriniai duomenys, išskyrus retas išimtis, yra tinkami asmenims individualizuoti ir identifikuoti.

49. Dėl argumento, susijusio su minėto metodo patikimumu, reikia pripažinti, kad atpažinimas lyginant pirštų antspaudus nėra 100 % patikimas tapatybės nustatymo metodas, taigi pasižymi didesniu nei 0 % paklaidos koeficientu³⁹. Be to, niekas nedrįstų teigti, kad neįmanoma suklastoti paso, kurio techniniai požymiai aprašyti iš dalies pakeistame Reglamente Nr. 2252/2004. Vis dėlto aišku, kad pastangos apsunkinti dokumentų klastotojų darbą pridėdant du biometrinius duomenis ir labiau suderinant apsaugines savybes patenka į Sąjungos teisės aktų leidėjo funkcijas. Kitaip tariant, dėl to, kad taikant pasirinktą biometrinių metodą gali atsirasti klaidų ir paso nepadaroma visiškai nesuklastojamo ar bet kokį bandymą sunaikinti atlaikančiu dokumentu, minėtas metodas nėra netinkamas įgyvendinti siekiamą tikslą, nes – primintina – dar nėra sukurtas metodas, kurį taikant visiškai neatsirastų klaidų. Be to, tam tikrais atžvilgiais ši klaidų tikimybė kompensuojama švelnesne pareiga pateikti pirštų antspaudus. Pavyzdžiui, dėl atvejų, kai pirštų antspaudų paėmimas nėra pakankamas tapatybei nustatyti, pirmiausia vaikų tapatybei, Sąjungos teisės aktų leidėjas nustatė minėto įpareigojimo netaikymo sistemą⁴⁰.

b) Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalis yra būtina siekiant Sąjungos pripažinto bendrojo intereso tikslo

50. Reikia patikrinti, ar institucijos nustatė „subalansuotą santykį tarp <...> Sąjungos intereso“⁴¹ sustiprinti jos išorinių sienų apsaugą ir Europos Sąjungos piliečių, norinčių gauti pasą, asmens duomenų apsaugos pažeidimo. Tačiau „nuo duomenų apsaugos nukrypstančios nuostatos ir apribojimai turi griežtai atitikti būtinumo sąlygą“⁴², taigi neturi būti jokios priemonės, kuri būtų tokia pat veiksminga, bet mažiau ribojanti nei ta, kuria pažeidžiama pagrindinė teisė į asmens duomenų apsaugą.

51. Per diskusijas Teisingumo Teisme daugiausia dėmesio buvo skirta klausimui, ar teisės aktų leidėjas pagrįstai pasirinko biometrinių pirštų antspaudų lyginimo metodą. Ieškovo pagrindinėje byloje teigimu, teisės aktų leidėjas išsamiai nenurodė, pirmiausia statistikos požiūriu, priežasčių, dėl kurių nusprendė, kad priimančią reglamentus Nr. 2252/2004 ir Nr. 444/2009 būtina įpareigoti valstybes nares įtraukti į pasus du pirštų antspaudus. Iš esmės ieškovas pagrindinėje byloje ginčija, nekalbant apie veido

38 — Kadangi pasas paprastai galioja dešimt metų, nesunku pripažinti, kad dėl galimo išvaizdos pasikeitimo šis atvaizdas nėra labai patikimas ar bent pakankamas tikrinimo duomuo.

39 — 2005 m. „įprastu“ laikytas 0,5–1 % paklaidos koeficientas (žr. minėtos 2005 m. kovo 23 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonės 3.4.3 punktą).

40 — Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2a dalies a papunktis.

41 — 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimas *Volker und Markus Schecke ir Eifert* (C-92/09 ir C-93/09, Rink. p. I-11063, 77 punktą).

42 — Minėtas Sprendimas *Volker und Markus Schecke ir Eifert* (77 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).

atvaizdą, biometriniu metodu taikymą ir net pačią būtinybę taip tiksliai nustatyti Europos Sąjungos piliečių tapatybę prie jos išorės sienų⁴³. Jam ypač kelia nerimą tai, kad pirštų antspaudų atvaizdą galima paimti be asmens, kurio tie antspaudai yra, žinios, o tai duomenys, kurie galiausiai yra menkai apsaugoti⁴⁴, nes kasdien kiekvienu veiksmu galima palikti savo pirštų antspaudų atvaizdus. Be to, nepakankamas laikmenos apsaugos lygis neleidžia užtikrinti, kad biometrinius duomenis nuskaitytų tik kompetentingos valdžios institucijos. Galiausiai pagrindinės teisės, užtikrinamos Chartijos 8 straipsniu, apribojimas yra neproporcingas, nes, pirma, jis veikia visus Europos Sąjungos piliečius dešimt metų, t. y. visą paso galiojimo laiką, antra, kišimasis būtų vykdomas kiekvieną kartą, kai atliekamas tikrinimas prie išorės sienų, trečia, esama realios grėsmės, kad biometriniai duomenys bus saugomi rinkmenose ir, ketvirta, nustatant tapatybę pagal pirštų antspaudus gali būti daroma klaidų ir rizikuojama psichologiškai traumuoti kai kurių kategorijų asmenis. Dėl visų šių priežasčių M. Schwarz mano, kad pagrindinės teisės pažeidimas neturi sąsajos su sunkumais, su kuriais iš tikrųjų susiduriama tikrinant asmenis prie Sąjungos išorės sienų, neatsižvelgiant į tai, ar kalbama apie Europos Sąjungos piliečių tapatybės nustatymą, ar apie kovą su mėginimais neteisėtai patekti į Sąjungos teritoriją naudojantis suklastotu pasu.

52. Nors Reglamento Nr. 2252/2004 preambulėje iš tikrųjų nėra konkrečiai nurodytos priežastys, dėl kurių teisės aktų leidėjas nusprendė, kad į pasus reikia įtraukti pirštų antspaudų atvaizdus, vis dėlto joje aiškiai paaiškinta, kad reikalingas nuoseklus požiūris į Europos Sąjungos piliečių pasus ir į kelionės dokumentus, išduodamus trečiųjų valstybių piliečiams⁴⁵. Tačiau į pastaruosius dokumentus minėtus antspaudus jau buvo numatyta įtraukti⁴⁶. Be to, preambulėje taip pat daroma nuoroda į ICAO (Tarptautinė civilinės aviacijos organizacija) darbų rezultatus, pažymint, kad ji „taip pat pasirinko skenuotą veido atvaizdą, kaip pagrindinį sąveikų biometrinių tapatybės nustatymo duomenį, bei pirštų antspaudus ir (arba) akies rainelės atvaizdą“⁴⁷. Bet kuriuo atveju visi pareiškusieji nuomones dėl kitų nei veido atvaizdas biometrinių duomenų įtraukimo – ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas⁴⁸, ir 29 straipsnio darbo grupė⁴⁹ – įspėjo institucijas dėl pavojų, susijusių su biometrijos taikymu apskritai, bet niekada nėra pareiškę abejonių dėl paties pirštų antspaudų atvaizdo pasirinkimo. Visi jie vieningai priminė, kad atsižvelgiant į iš esmės opų biometrinių duomenų pobūdį reikia konkrečių garantijų, bet nėra teigę, kad pirštų antspaudų, kaip į kelionės dokumentus įtrauktino papildomo biometriniu duomenis, pasirinkimas yra visiškai nereikalingas. Galiausiai atsižvelgdamas į tai, kad iš esmės kiekvienas asmuo lengvai gali pateikti savo pirštų antspaudus, ir tai, kad šie ypatingi tuo, jog tokius turi tik šis asmuo, manau, jog teisės aktų leidėjas galėjo teisėtai nuspręsti, kad pirštų antspaudai yra biometrinis tapatybės nustatymo duomuo, tinkamas siekiant patikimiau nustatyti ryšį tarp paso ir jo turėtojo, taip pat apsunkinti bet kurį bandymą nesąžiningai naudotis šiuo dokumentu ar jį klastoti.

43 — Savo rašytiniuose dokumentuose pažymėjęs, kad akies rainelės atpažinimas yra Chartijos 8 straipsnyje įtvirtintą pagrindinę teisę mažiau ribojanti priemonė, M. Schwarz per posėdį patikslino savo požiūrį ir nurodė Teisingumo Teismui, kad vienintelis privalomas biometrinis metodas, proporcingas siekiant nustatyti asmens tapatybę, yra veido atvaizdas. M. Schwarz taip pat teigė, kad tikrinant prie Sąjungos išorės sienų reikia nustatyti tik asmens pilietybę, o tiksliai nustatyti tapatybės nebūtina.

44 — M. Schwarz nurodė pavojų, kad minėtus atvaizdus gali paimti ir klastotojai, ir trečiosios valstybės, galinčios pasinaudoti pasų kontrole prie jų sienų tam, kad paimtų Europos Sąjungos piliečių pirštų antspaudų atvaizdus, įtrauktus į pasus, ir naudotų juos vykdydamos veiklą, kurios visiškai negalima kontroliuoti.

45 — Žr. minėto reglamento pasiūlymo 4 ir 8 puslapius, taip pat šios išvados 20 punktą.

46 — Žr. minėto reglamento pasiūlymo 8 puslapį.

47 — Ten pat, p. 8.

48 — Minėta 2005 m. kovo 23 d. nuomonė; 2005 m. spalio 19 d. Nuomonė dėl pasiūlymo dėl Tarybos sprendimo dėl antros kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo; pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl antros kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo ir pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl valstybių narių tarnybų, atsakingų už transporto priemonių registracijos liudijimų išdavimą, priegios prie antros kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) (OL C 91, 2006, p. 38); 2006 m. spalio 27 d. Nuomonė dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, iš dalies keičiančio diplomatinėms atstovybėms ir konsulinėms įstaigoms skirtas Bendrąsias konsulines instrukcijas dėl vizų atsižvelgiant į biometrinių duomenų įdiegimą, įskaitant nuostatas dėl prašymų išduoti vizą priėmimo ir nagrinėjimo organizavimo (OL C 321, p. 38), ir 2008 m. kovo 26 d. Nuomonė dėl Reglamento Nr. 444/2009 pasiūlymo (OL C 200, p. 1).

49 — 2005 m. rugsėjo 30 d. Duomenų apsaugos darbo grupės nuomonė 3/2005 dėl Reglamento Nr. 2252/2004 taikymo.

53. Taigi prielaidą, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas padarė akivaizdžią klaidą, nes esant situacijai, kaip antai susiklosčiusiai šiuo atveju, kai „sirtyje <...>, kur technologijos yra sudėtingos ir nuolat vystosi, [jis] turi didelę diskreciją vertindamas labai sudėtingas faktines mokslinio ir techninio pobūdžio aplinkybes, kad nustatytų savo priimamų priemonių pobūdį ir apimtį“⁵⁰, sankcija gali būti taikoma tik už tokią klaidą, reikia atmesti, juo labiau kad tokioje srityje Teisingumo Teismas negali pakeisti teisės aktų leidėjo vertinimo, kuriam ši pareiga tenka pagal Sutartį, savuoju.

54. Dėl kitų priemonių, kurios mažiau ribotų pagrindinę teisę į asmens duomenų apsaugą, reikia nurodyti, kad akies rainelės atpažinimo metodo taikymas negali būti laikomas mažiau ribojančiu šią teisę. Taikant šį metodą susiduriama, be kita ko, su tam tikrais nepatogumais, susijusiais tiek su jo kaina – nes jis yra patentuotas, – tiek su pavojumi sveikatai, kurį kelia akies rainelės skenavimo būdas, tiek su tikrinimų prie Sąjungos išorės sienų sulėtėjimu, kurį lemtų akies rainelės atitiktis patikrinimas⁵¹. Savo ruožtu vien veido atvaizdo pateikimas iš tikrųjų yra mažiau ribojanti priemonė, tačiau atsižvelgiant į išvaizdos pasikeitimą, kurio šis atvaizdas negali atspindėti, nėra tokia pati veiksminga, kai tikrinimo tarnybos turi patvirtinti asmens tapatybę ir jo teisėtą ryšį su pateiktu pasu.

55. Dėl argumento, susijusio su galimybe, kad duomenis paims tretieji asmenys ar trečiosios šalys⁵², tik pažymėsiu, kad, kalbant apie pirmąją prielaidą, nemanau, jog rizika būtų mažesnė taikant sistemą, pagal kurią tikrinimas būtų pagrįstas vien veido atvaizdu. Dėl trečiųjų valstybių nesutinku su ieškovo nuomone, kad dėl iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalies Sąjungos piliečiams šiose valstybėse grėstų piktnaudžiavimo rizika. Šiuo atžvilgiu pakanka konstatuoti, kad Sąjunga neturi įtakos formalumams, kuriuos privalo atlikti jos piliečiai, kad atvyktų į trečiųjų valstybių teritoriją.

c) Baigiamosios pastabos

56. Pirštų antspaudų, kurių atvaizdas turi būti išsaugotas ir pateiktas pase, skaičius apribotas iki dviejų. Įpareigojimas pateikti pirštų antspaudus nustatytas tik Sąjungos piliečiams, norintiems iškelti už jos vidaus sienų. Šie duomenys turi būti naudojami griežtai nustatytais tikslais: iš dalies pakeistame Reglamente Nr. 2252/2004 nurodyta, kad šie duomenys naudojami „tik patikrinti“ paso autentiškumą ir savininko asmens tapatybę⁵³. Duomenys laikomi vienoje saugioje į pasą įtrauktoje laikmenoje, o tai iš esmės reiškia, kad Sąjungos pilietis yra vienintelis savo pirštų antspaudų atvaizdo turėtojas. Minėtas reglamentas negali – ir tai svarbiausia – būti teisiniu pagrindu tam, kad valstybės narės sudarytų duomenų bazes, kuriose būtų kaupiama ši informacija⁵⁴. Pirštų antspaudų atvaizdo laikymo pase trukmė taip pat yra ribota, nes atitinka paso galiojimo laiką.

57. Bet kuriuo atveju pirštų antspaudų atitiktis tikrinama ne visada, o tik kartais, pavyzdžiui, jei tikrinimo vien pagal veido atvaizdą ir kitus pase pateikiamus duomenis nepakanka išsklaidyti abejones dėl paso autentiškumo ir (arba) jo turėtojo tapatybės. Duomenis – kurie yra apsaugoti – paima kvalifikuoti ir įgalioti darbuotojai⁵⁵, be to, tik įgaliosios valdžios institucijos, turinčios atitinkamas priemones, gali nuskaityti duomenis⁵⁶. Asmuo, kurio pirštų antspaudai paimti ir pateikti pase, turi teisę juos patikrinti ir prireikus prašyti, kad jie būtų ištaisyti ar panaikinti⁵⁷. Galiausiai siekiant apriboti

50 — 2010 m. liepos 8 d. Sprendimas *Afton Chemical* (C-343/09, Rink. p. I-7027, 28 punktas).

51 — Jau nekalbant apie tai, kad bet kuriuo atveju akies rainelės atpažinimo metodo paklaidos koeficientas taip pat nėra lygus nuliui.

52 — Šiuo atžvilgiu ieškovas pagrindinėje byloje posėdyje pakartojo nuogastavimus, kuriuos *Bundesverfassungsgericht* (Federalinis Konstitucinis Teismas) išdėstė savo sprendime, priimtame 2012 m. gruodžio 30 d. (1BvR 502/09).

53 — 4 straipsnio 3 dalis.

54 — Žr. Reglamento Nr. 444/2009 5 konstatuojamąją dalį. Jei valstybės narės nusprendžia sudaryti tokią duomenų bazę, jos atitiktį pagrindinei teisei į asmens duomenų apsaugą prireikus gali patikrinti nacionalinis teismas, įskaitant Konstitucinį Teismą, taip pat Europos Žmogaus Teisių Teismas.

55 — Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1a straipsnis.

56 — Kurie yra apsaugoti pagal viešojo rakto infrastruktūrą.

57 — Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 4 straipsnio 1 dalis.

nepatogumus, kuriuos gali lemti netikslumai ir tiek metodo, tiek technikos ribotumas, nustatyta, kad „neatitiktis savaime neturi poveikio paso <...> galiojimui išorės sienos kirtimo tikslais“⁵⁸, o dėl vaikų iki 12 metų, asmenų, kurie fiziškai negali pateikti pirštų antspaudų, ir asmenų, kurių pirštų antspaudų laikinai negalima paimti, priimtos nukrypti leidžiančios nuostatos⁵⁹. Įtvirtindamas tokias nukrypti leidžiančias nuostatas ar išimtis Sąjungos teisės aktų leidėjas siekė apsaugoti asmenų orumą.

58. Taigi, taip, tapatybės nustatymas lyginant pirštų antspaudus yra ribotas metodas, ir, ne, negalio teigti, kad iš dalies pakeistame Reglamente Nr. 2252/2004 nustatyta sistema, leidžianti visiškai išvengti bet kurios rizikos, įskaitant nesąžiningą naudojimąsi ir klastojimą. Tačiau atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, ir į atsargumo priemones, kurių buvo imtasi, manau, jog teisės aktų leidėjas ėmėsi visų būtinų priemonių, kad kiek įmanoma būtų užtikrintas sąžiningas ir teisėtas pasui išduoti būtinų asmens duomenų tvarkymas. Taigi neginčytina, kad vadovaudamasis pamatuotu požiūriu teisės aktų leidėjas suderino įvairius Sąjungos interesus.

59. Todėl pagrindinės teisės į asmens duomenų apsaugą ribojimą, kurį akivaizdžiai lemia iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2 dalis, reikia pripažinti proporcingu.

VI – Išvada

60. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Verwaltungsgericht Gelsenkirchen* pateiktą prejudicinį klausimą atsakyti taip:

Išnagrinėjus pateiktą klausimą nenustatyta jokių aplinkybių, galinčių turėti įtakos 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2252/2004 dėl valstybių narių išduodamų pasų ir kelionės dokumentų apsauginių savybių ir biometrikos standartų, iš dalies pakeisto 2009 m. gegužės 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 444/2009, 1 straipsnio 2 dalies galiojimui.

58 — Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 4 straipsnio 3 dalis.

59 — Iš dalies pakeisto Reglamento Nr. 2252/2004 1 straipsnio 2a ir 2b dalys.